

Recenzije.

Alfons Lehmen S. I.: Lehrbuch der Philosophie auf aristotelisch-scholastischer Grundlage zum Gebrauche an Höheren Lehranstalten und zum Selbstunterricht. Vierter (Schluss) Band: Moralphilosophie. Herder, Freiburg i. Br. 1909. 2. izd. XX—354 str. Cijena K 5'28.

To djelo, koje u četiri svezaka obraguje cijelu filozofiju, predložuje jedinstveni i skopljeni svjetovni nazor. Temelji su mu aristoteličko-skolastički, ali se obazire na moderne nazore i na sigurne rezultate novijih istraživanja. Osobite su prednosti toga djela, što je jasno i pregledno, k tomu je argumentacija solidna a pobijanje protivnika stvarno.

Četvrti je svezak izvrstan uvod u toli razgranjenu moralnu znanost. U njem su jasno i točno označeni temeljni potezi u svim smjerovima na ćudorednom polju, te omogućuje čitaoca, da se može u pojedinim pitanjima lako orijentirati.

Prvi dio, koji obuhvaća općenitu moralnu filozofiju, raspravlja o zadnjoj svrsi ćovjeka, o moralitetu ljudskih ćina, o naravnom ćudorednom zakonu te svršava sa naukom o pravu. Drugi dio, po-

sebna moralna filozofija, bavi se u prvoj knjizi sa naukom o dužnostima ćovjeka spram Boga, spram sebe i blišnjega te sa naukom o privatnom vlastništvu. Druga knjiga sadržaje nauku o društvu: obitelj, država. Osobita je pomnja posvećena nauci o privatnom vlastništvu. Prikaz i pobijanje socijalizma je vrsno.

Novo je izdanje prošireno osobito u nekim partijama kao o zaprekama slobodnog djelovanja, o normi ćudoredja, o savršenoj sankciji zakona, o odnošaju države spram vjere, o moralnim sistemima.

Monizam i kršćanstvo. Poglavlje iz vjerske filozofije. Čitao u svećanoj sjednici Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti dne 20. ožujka 1909. pravi ćlan Dr. Gjurio Arnold.¹ Ććeni akademak ogleđa iznajprije skupine monistićkih bojovnika: Häckela, Bölschea, Trinea, Hartmanna (A. Drews), Nitzschea (Horneffer), Comtea (Buisson, Lechartier, Le Roy, Ardigo, Marchesini, Guastella). Vrsta ih u tri vrste: 1. oni, što se oslanjaju na prirodne nauke, na kauzalitet i teoriju evo-

¹ Vidi Rad Jugosl. akad. knjiga 178 str. 225—238.